

ITÄ-LAPIN
KUNTAYHTYMÄ

ITÄ-LAPIN KUNTAYHTYMÄN TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS VUODELTA 2021

SISÄLLYS

1	TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET	4
1.1	Tilinpäätösasiakirjat	4
1.2	Tasekirja	5
1.3	Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat.....	5
2	TOIMINTAKERTOMUS.....	6
2.1	Toimintakertomusta koskevat säännökset.....	6
2.2	Kuntayhtymän johtajan katsaus	6
2.3	Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	7
2.4	Tilivelvolliset	8
2.5	Luottamushenkilöorganisaatio	8
2.6	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	10
2.7	Olelliset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa	10
2.8	Arvio tulevasta kehityksestä	11
2.9	Tilikauden jälkeiset olelliset tapahtumat	11
3	KUNTAYHTYMÄN TOIMINTA 2021	12
3.1	Edunvalvonta	12
3.2	Seudullinen yhteistyö.....	14
3.3	Kehittämistoiminta ja kansainvälisyys.....	15
3.3.1	Toimintavuonna käynnissä olleet hankkeet	17
3.4	Kuntayhtymän henkilöstö.....	24
3.5	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	24
3.6	Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan järjestämisestä.....	25
3.7	Tilikauden tuloksen käsittely.....	26
4	TOTEUTUMISVERTAILU	27
4.1	Tavoitteiden toteutuminen.....	27

4.2	Talousarvion toteutumavertailu	27
4.3	Tuloslaskelman toteutuminen	28
5	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	29
5.1	Tuloslaskelma	29
5.2	Rahoituslaskelma	30
5.3	Tase	31
6	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	32
6.1	Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	32
6.2	Tasetta koskevat liitetiedot.....	32
6.3	Tilinpäätöksen arvostus- ja jaksotusperiaatteet	32
7	TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT	33
8	ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	34

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

Kuntalain (410/2015)113 §:n mukaan

Kuntayhtymän tilikausi on kalenterivuosi. Yhtymähallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Yhtymähallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen jäsenkuntien valtuustojen käsiteltäväksi. Jäsenkuntien valtuustojen on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä.

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus.

Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot kuntayhtymän tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot on ilmoitettava liitetiedoissa. Tilinpäätöksen allekirjoittavat yhtymähallituksen jäsenet sekä kuntayhtymän johtaja.

Kuntalain (410/2015) 115 §:n mukaan

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys yhtymähallituksen ja jäsenkuntien valtuustojen asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kuntayhtymässä. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kuntayhtymän talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kuntayhtymän taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kuntayhtymän taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Yhtymähallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

1.1 Tilinpäätösasiakirjat

Kirjanpitolain mukaan tilinpäätöksen muodostavat tasekirja ja tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat. Tilinpäätöksen käsittelyssä laaditaan lisäksi tarkastusasiakirjat eli tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus.

1.2 Tasekirja

Kuntayhtymän tasekirja sisältää toimintakertomuksen, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, luettelot ja selvitykset sekä allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät. Toimintakertomus jakaantuu toiminnan ja talouden kokonaistarkasteluun ja talousarvion toteutumisvertailuun. Talousarvion toteutumisvertailu on osa kuntayhtymän toimintakertomusta.

Kuntayhtymän tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja tase.

Luettelo käytetyistä kirjanpitoKirjoista ja tositteiden lajeista sekä selvitys kirjanpitoKirjojen ja tositteiden säilytystavoista laaditaan kirjanpitolain 3.8 §:n mukaisesti.

1.3 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt.

2 TOIMINTAKERTOMUS

2.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kuntalain (410/2015) 115 §:n mukaan

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

2.2 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Kuntayhtymän päätehtävänä on edunvalvonta. Vuonna 2021 kuntayhtymä antoi 18 lausuntoa/ kirjelmää liittyen laajoihin uudistuksiin ja suunnitteluun, elinvoimaisuuteen ja saavutettavuuteen. Lausuntoja annettiin mm. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotukseen, luonnokseen koskien Suomen arktisen politiikan strategiaa ja ”Norjan mallin” käyttöönottamiseen sekä otettiin kanta metsäkiistaan. Alkuvuodesta tehtiin kaksi edunvalvontamatkaa Helsinkiin. Tavattiin mm. VR:n toimitusjohtaja ja muu johto ja saatiin VR mukaan Itä-Lapin yhteistyöryhmään ja kesämatkailuhankkeen ohjausryhmään.

Kuntayhtymä osallistui Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelman ohjaus- ja työryhmään. Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmaan saatiin kirjattua Itä-Lapin tärkeimmät tavoitteet tuleville vuosille (kt82, vt5 ja rata Kemijärvi-Salla-Kantalahti ja rata Taivalkoski-Kemijärvi).

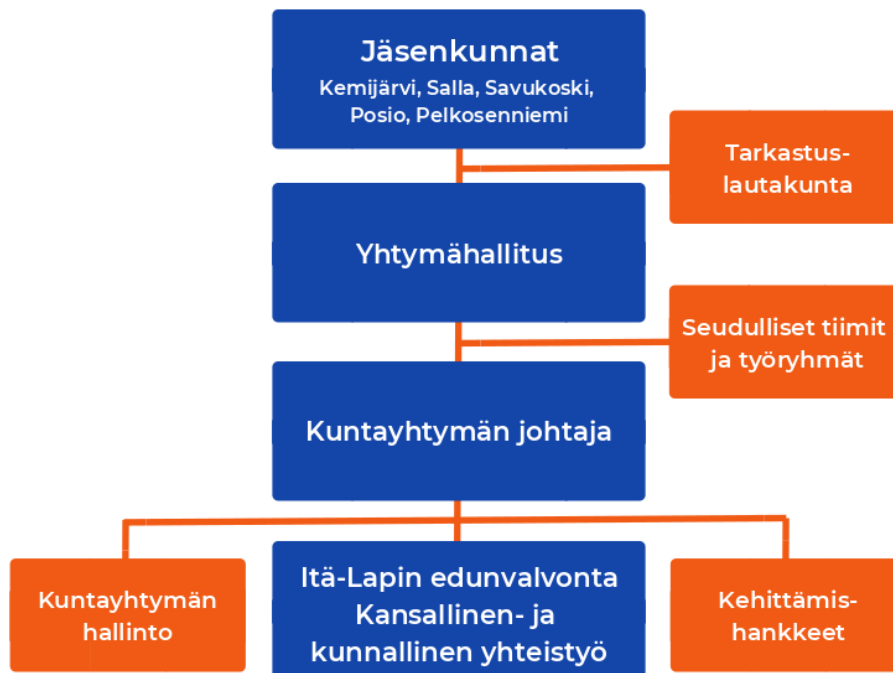
Koronapandemia vaikutti matkoihin ja tilaisuuksien järjestämiseen. Osa tilaisuuksista pystyttiin järjestämään etäyhteydellä. Lapin kunta- ja aluekehityspäivät pidettiin Suomella syyskuussa ja kuntayhtymä osallistui Lapin liiton mukana järjestelyihin. Seutuseminaari järjestettiin marraskuussa Posiolla aiheena yrittäjyys ja hyvinvointi. Lapin kansanedustajat kävivät seutukuntamatkalla Itä-Lapissa elokuussa

Lähialueyhteistyön tiimoilta valmisteltiin keväällä lähialueyhteistyökokousta Kuolan ja Kantalahden piirien kanssa. Lähialueyhteistyöpäivät pidettiin sähköisesti toukokuussa. Edunvalvonnan teemoilta saatiin elokuussa hyviä uutisia Venäjältä, jolloin elintarviketarkastuspiste avautui Venäjällä Sallan raja-asemalle.

Kuntayhtymässä oli vuonna 2021 käynnissä yhdeksän eri hanketta, jotka kaikki koskettivat alueen viittä kuntaa. Covid -19 hanke auttoi yrittäjiä koronapandemian aikana, tarjoamalla yrityksille liiketoiminnan kehittämiseen ja hyvinvointiin liittyviä palveluja. Hanke tarjosi myös koronapuhelimen yrittäjien käyttöön.

2.3 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Alla on kuvattuna kuntayhtymän organisaatio- ja päätöksentekorakenne. Kuntayhtymän ylin päättävä toimielin on yhtymähallitus, jonka toimikausi on neljä vuotta.

Kuntayhtymän toimintaa säätelevät kuntayhtymän perussopimus ja hallintosääntö.

2.4 Tilivelvolliset

Tilivelvollisia ovat yhtymähallituksen jäsenet ja viranhaltijoista kuntayhtymän johtaja.

2.5 Luottamushenkilöorganisaatio

Itä-Lapin kuntayhtymän yhtymähallituksessa on 15 jäsentä; 5 Kemijärveltä, 3 Sallasta, 3 Posiolta, 2 Pelkosenniemeltä ja 2 Savukoskelta. Esittelijänä toimii kuntayhtymän johtaja Dina Solatie.

YHTYMÄHALLITUS

Puheenjohtaja	Heli Knutars, 31.5.2021 saakka
Varapuheenjohtaja	Antti Mulari, 31.5.2021 saakka
Puheenjohtaja	Eeva-Maria Maijala, 1.6.2021 alkaen
Varapuheenjohtaja	Erkki Parkkinen, 1.6.2021 alkaen

Yhtymähallituksen jäsenet 31.5.2021 saakka

Atte Rantanen, Kemijärvi
Suvi Nampajärvi, Kemijärvi
Lea Koskela, Kemijärvi
Esa Kangas, Kemijärvi
Pirkka Aalto, Kemijärvi
Erkki Parkkinen, Salla
Lauri Ainasto, Salla
Terttu Värriö-Pohtila, Salla
Päivi Vauhkonen, Pelkosenniemi
Annika Kostamo, Pelkosenniemi
Heli Knutars, Posio
Olavi Lehtiniemi, Posio
Antti Hämeenniemi, Posio
Antti Mulari, Savukoski
Anu Luiro, Savukoski

Yhtymähallituksen jäsenet 1.6.2021 alkaen

Atte Rantanen, Kemijärvi
Anita Ruokamo, Kemijärvi
Pirkka Aalto, Kemijärvi

Harri Väiliranta, Kemijärvi
Senni Honkanen, Kemijärvi
Merja Mattila, Salla
Petteri Salmijärvi, Salla
Erkki Parkkinen, Salla
Markku Kankaanranta, Pelkosenniemi
Päivi Vauhkonen, Pelkosenniemi
Pekka Jääskö, Posio
Tiina Alasirniö, Posio
Marjo Hautala, Posio
Eeva-Maria Majjala, Savukoski
Jouko Savukoski, Savukoski

TARKASTUSLAUTAKUNTA, 31.5.2021 ASTI

Puheenjohtaja	Marja Tuomivaara
Varapuheenjohtaja	Pentti Pyykönen
Jäsenet	Sirkka Pikkuvirta, Kemijärvi Raija Kiiskinen, Salla Jouni Halonen, Savukoski Pentti Pyykönen, Pelkosenniemi Marja Tuomivaara, Posio

TARKASTUSLAUTAKUNTA, 1.6.2021 ALKAEN

Puheenjohtaja	Jouko Viitamäki
Varapuheenjohtaja	Tanja Kunnari
Jäsenet	Sirkka Pikkuvirta, Kemijärvi Tanja Kunnari, Salla Jouni Halonen, Savukoski Jouko Viitamäki, Pelkosenniemi Marja Tuomivaara, Posio

2.6 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Lappi kokonaisuutena on maailman pohjoisin bio-, kaivos- ja metalliteollisuuden keskittymä. Itä-Lapin metsä-, malmi – ja matkailuvarantojen käyttöönotto tarjoaa erittäin vahvat kasvun mahdollisuudet kansainväliselle yritystoiminnalle, kansantalouden ja hyvinvoinnin kehittämiseksi.

Itä-Lappi on 16 000 asukkaan seutukunta, jonka muodostavat Kemijärvi, Pelkosenniemi, Posio, Salla ja Savukoski. Sähköjunayhteys Helsingistä Kemijärvelle sekä Rovaniemen ja Kuusamon lentokentät tarjoavat elintärkeät liikenneyhteydet pääkaupunkiseudun ja alueen välille, valtatieverkoston lisäksi. Alueella toimii useita kansainvälistä toimintaa harjoittavia yrityksiä palvelutuotannossa, matkailussa, metsäteollisuudessa, luonnontuotteiden sekä metalli- ja teknologia-aloilla. Uutta toimintaa rakennetaan metsätaloudessa, matkailuelinkeinoissa, luonnonvara-alalla ja malmien hyödyntämisessä. Osa Itä-Lapin kunnista on saanut pitkästä ajasta muuttovoittoa. Tuoreen selvityksen mukaan tärkeimpiä syitä Lappiin muutolle ovat ainutlaatuinen luonto, parempi tasapaino työn ja vapaa-ajan välillä, asumisen kohtuuhintaisuus sekä turvallisuus. Lapille etätö ja uudenlaiset työjärjestelyt ovat mahdollisuus tilanteessa, jossa kilpailu osaavasta työvoimasta kiristyy.

Yritysten toiminnan kasvuun ja kehittymiseen panostetaan yhteistyöllä ja yhteisillä hankkeilla. Erityisesti osaavan työvoiman saatavuuteen ja osaamisen vahvistamiseen kiinnitetään erityistä huomiota. Kuntayhtymässä tehdään laajasti aluetta hyödyntäviä yhteisiä kehittämishankkeita. Hankkeet kehittävät yritysten toimintaympäristöä koko Itä-Lapin alueella.

Koronaepidemian rajoitustoimet runtelivat kuitenkin voimakkaasti palvelualojen ja rajat ylittävää liiketoimintaa.

Itä-Lapissa väestö vähenee kuitenkin ennusteen mukaan jopa yli neljänneksellä ja työikäisiä on kahden vuosikymmenen päästä alle kaksi kolmasosaa nykyisestä. Itä-Lappi tarvitsee uusia työpaikkoja ja työntekijöitä sekä asukkaita.

2.7 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa ei ole tapahtunut toimintavuonna olennaisia muutoksia.

2.8 Arvio tulevasta kehityksestä

Itä-Lapissa on saatu pitkästä ajasta muuttovoittoa. Matkailu kasvaa ja kansainvälistyy vahvasti. Salla sai uuden kansallispuiston. Pyhätunturiin on tulossa yli 15 miljoonan investoinnit, myös muut matkailukeskukset kehittävät toimintansa. Keiteleeseen saha sai vuoden aluekehittämispalkinnon. Metsäteollisuuden ja matkailun lisäksi Itä-Lapissa tärkeäksi nähdään myös alueen perinteiset ja luonnosta saataviin voimavaroihin perustuvat elinkeinot, kuten maa- ja porotalous sekä luonnontuoteala. Kunnissa valmistaudutaan hyvinvointialueen käynnistymisen edellyttämään uusiutumiseen ja rooliin erityisesti elinvoimatehtävissä. Kemijärvelle on suunnitteilla biojalostamo ja Savukoskella on Suomen Malmijalostus Oy:n Sokli-hanke, jotka toteutuessaan toisivat suuret muutokset Itä-Lapin aluetalouteen.

Itä-Lapissa sijaitsevien, kansantaloudelle merkittävien mahdollisuuksien käyttöönotto kansainvälisessä kaupassa ja teollisessa jalostuksessa edellyttää toimivia liikenne- ja tietoliikennedyhteyksiä. Raideliikenteen kehittäminen maan sisällä ja liitännät kansainvälisiin yhteyksiin lisäävät yritysten ja jalosteiden kilpailukykyä globaaleilla markkinoilla.

Osaavan työvoiman saatavuus on ollut vuosia keskeinen haaste, eikä sen arvioida työvoiman tarpeen kasvaessa helpottuvan lähiaikoina.

Itä-Lapin seutukunnassa asui vuoden 2021 kesäkuun lopussa 15 657 henkilöä. Viime vuoden kesäkuusta väestö väheni 154 henkilöllä. Vuoden 2021 kesäkuun lopussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 14,8 % ja työttömiä työnhakijoita oli 913 (Lapin luotsi).

2.9 Tilikauden jälkeiset olennaiset tapahtumat

Tilikauden jälkeen ei ole ollut tavanomaisesta poikkeavia tapahtumia.

3 KUNTAYHTYMÄN TOIMINTA 2021

3.1 Edunvalvonta

Vuonna 2021 kuntayhtymä antoi 18 lausuntoa/ kirjelmää liittyen laajoihin uudistuksiin ja suunnitteluun, elinvoimaisuuteen ja saavutettavuuteen. Lausuntoja annettiin mm. Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotukseen, luonnokseen koskien Suomen arktisen politiikan strategiaa ja ”Norjan mallin” käyttöönottamiseen sekä otettiin kanta metsäkiistaan. Alkuvuodesta tehtiin kaksi edunvalvontamatkaa Helsinkiin. Tavattiin mm. VR:n toimitusjohtaja ja muu johto ja saatiin VR mukaan Itä-Lapin yhteistyöryhmään ja kesämatkailuhankkeen ohjausryhmään.

Kuntayhtymä osallistui Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelman ohjaus- ja työryhmään. Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelmaan saatiin kirjattua Itä-Lapin tärkeimmät tavoitteet tuleville vuosille (kt82, vt5 ja rata Kemijärvi-Salla-Kantalahti ja rata Taivalkoski-Kemijärvi). Osallistuttiin myös Lappi-sopimuksen valmisteluun.

Luontomatkailuinfrastruktuurin kehittämisestä tavattiin useita eri ministeriöitä etäyhteyksien välityksellä.

Loppuvuodeksi (6 kk) valmisteltiin myös tarkempi aikataulutettu edunvalvontasuunnitelma, joka toteutettiin.

Elokuussa Lapin kansanedustajat vierailivat Itä-Lapissa, keskusteluissa nostettiin esiin etenkin saavutettavuus, Norjan malli ja kaksoiskuntalaisuus.

Syyskuussa MEP Mauri Pekkarinen vieraili Itä-Lapissa ja hänelle luovutettiin kirjelmä. Kansanedustajat Matias Mäkysen ja Johanna Ojala-Niemelän vierailivat syyskuussa Kemijärvellä. Keskustelussa nostettiin esiin mm. Itä-Lapin saavutettavuuden parantaminen ja luontomatkailuinfrastruktuurin kehittäminen

Tilaisuudet, matkat, tapahtumat 2021

Edunvalvontamatka Kemijärven yöjunaliikenteestä sekä VR:n ja Itä-Lapin yhteistyön edistämisestä, Helsinki	15.1.
Edunvalvontamatka Helsinkiin, Itä-Lapin suurhankkeet	1.-2.2.
Suomen Malmijalostus Oy:n tapaaminen, Savukoski	6.-7.5.
Lähialueyhteistyöpäivät Suomi-Venäjä, Teams	20.-21.5.
Itälappilainen mikroyrittäjyys ja Covid-19 -hankkeen loppuseminaari, Kemijärvi	17.6.
Lapin kunta- ja aluekehityspäivät, Suomotunturi	21.-22.9.
Kuntajohdon seminaari, Helsinki	5.10.
Tuulomajojen vesistön vaelluskalakannat ja niiden elvyttäminen, Savukoski	4.-5.11.
Arctic Spirit, Rovaniemi	16.11.
Itä-Lapin Seutuseminaari, Posio	25.-26.11.
Malminetsinnän aluetaloudelliset vaikutukset ja niiden hyödyntäminen Itä-Lapin elinkeinoelämässä -hankkeen loppuseminaari, Kemijärvi	29.11.

Kuntayhtymän antamat kirjelmät ja lausunnot 2021

Kirjelmä VR-yhtymälle Kemijärven yöjunaliikenne – Itä-Lapin liikenneyhteyksien selkäranka	15.1.
Lausunto Lapin liitolle Lapin liikennejärjestelmäsuunnitelma	29.1.
Kirjelmä Työ- ja elinkeinoministeriölle Valtakunnallisesti merkittävä Soklin kaivoshanke	2.2.
Lausunto Liikenne- ja viestintäministeriölle Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021 - 2032, suunnitelmaluonnos ja vaikutusten arviointi	23.2.
Kannanotto tiedoksi MTK, metsäyhtiöt, yhteismetsät ja metsänhoitoyhdistykset sekä luonnonsuojelujärjestöt Kannanotto Itä-Lapin metsäkiistaan	24.2.

Kannanotto yleissuunnitelmaan Sitowise Oy:lle Maantie 9643 Varrion silta ja tiejärjestelyt, Kemijärvi	2.3.
Lausunto luonnoksesta Suomen arktisen politiikan strategiaksi	12.3.
Lausunto Lapin liitolle Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavaehdotus	22.4.
Kirjelmä Valtiovarainministeriölle, Työ- ja elinkeinoministeriölle, Opetusministeriölle, Liikenne- ja viestintäministeriölle sekä kansanedustajille Itä-Lapin työvoiman saatavuuden ja elinvoiman yhdenvertaisesta vahvistamisesta	29.4.
Kirjelmä Maa- ja metsätalousministeri Jari Lepälle Barentsin uusiutuvat elintarvikemarkkinat	11.5.
Kirjelmä MEP Mauri Pekkariselle Itä-Lapin saavutettavuuden parantaminen ja metsien suojelupaineet	18.9.
Kirjelmä kansanedustaja Matias Mäkyselle ja Johanna Oja-Niemelälle Itä-Lapin saavutettavuuden parantaminen	18.9.
Lausunto Lapin liitolle Lappi sopimuksen 2022-2025 luonnos ja sen ympäristöselostus	15.10.
Kannanotto Posti uhkaa jälleen paikallismediaa – Itä-Lapin tilanne huolestuttava	17.11.

3.2 Seudullinen yhteistyö

Kuntayhtymällä on eri toimialatiimejä ja työryhmiä, jotka kokoontuvat tarvittaessa käsittelemään omaan toimialaansa liittyviä yhteistyöasioita. Vuonna 2021 toimi elinkeinotiimi, sivistystiimi, tekninen tiimi sekä hyvinvointityöryhmä.

Elinkeinotiimi kokoontui vuonna 2021 kuusi kertaa. Tiimin jäseninä ovat jäsenkuntien elinkeinokehittäjät. Tiimi on edistänyt käytännön tasolla kuntien välistä elinkeinoyhteistyötä sekä elinkeinotoimintaa alueella. Kokoontumisissa on keskusteltu erityisesti hanketoiminnasta ja uusien hankkeiden suunnittelusta, muun kuntien välisen yhteistoiminnan kehittämisestä ja lähialueyhteistyöstä. Toimintavuonna käynnistyi elinkeinotiimin valmisteleva Yrittäjien Itä-Lappi -hanke, ja lisäksi vuoden lopussa saatiin myönteinen rahoituspäätös kansainväliseen SUB –

Sustainable Arctic and Peripheral Biking Tourism -siltahankkeeseen. Toimintavuonna valmisteltiin Itä-Lapin elinvoimaohjelman mukaisia hankkeita muun muassa matkailuun ja yrittäjyyskasvatukseen liittyen. Elinkeinoitiimin jäsenet ovat osallistuneet aktiivisesti myös käynnissä olevien kehittämishankkeiden toteutukseen.

Sivistystiimi kokoontui kaksi kertaa vuonna 2021. Tiimi muodostuu jäsenkuntien sivistyspuolen johtavista virkamiehistä. Toimintavuonna tiimi on suunnitellut kansainvälisen koulutuksen kehittämistä sekä tiedelukion sekä kesälukiotoiminnan kehittämiseen ja yrittäjyyskasvatukseen tähtäävää hanketta.

Tekninen tiimi koostuu puolestaan jäsenkuntien teknisen puolen johtavista virkamiehistä, ja vuonna 2021 se kokoontui kerran. Tapaamisessa keskusteltiin jatkohanketarpeista Vähä C – Vähähiilisyiden edistäminen Itä-Lapissa -hankkeelle sekä kuntakohtaisista tarpeista Itä-Lapin Moottorikelkkailuhankkeeseen.

Hyvinvointityöryhmä kokoontui vuonna 2021 neljä kertaa. Työryhmän jäseninä ovat kuntien edustajat, Lapin liitto ja Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistys. Lisäksi kokouksiin kutsutaan järjestöjen edustajia kokouspaikan ja / tai teeman mukaan. Työryhmän tavoitteena on hyvinvoinnin ja alueen elinvoiman edistäminen Itä-Lapissa yhdessä kuntalaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Toimintavuonna työryhmä on osallistunut aktiivisesti High Five – Yhteistyöllä hyvinvointia Itä-Lappiin -hankkeen toteutukseen sekä keskustellut ajankohtaisista toimintaympäristömuutoksista sekä valmistellut seutukunnallista hyvinvointikertomusta.

3.3 Kehittämistoiminta ja kansainvälisyys

Kuntayhtymän alueellinen kehittämistoiminta painottui rahoituspäätöksen saaneiden hankkeiden hallinnointiin ja toteutukseen sekä uusien hankkeiden valmisteluun. Kuntayhtymän edustajat ovat osallistuneet aktiivisesti alueeseen vaikuttavien kehittämishankkeiden ohjausryhmätoimintaan, vaikkakin pääpaino kehittämistyössä suuntautui toimintavuonna kehittämishankkeisiin tähtäävään hankevalmisteluun.

Jo toista vuotta peräkkäin järjestettiin yhteistyössä paikallislehtien, Koti-Lapin ja Kuriirin, kanssa Itä-Lapin Joulumarkkinat. Paikallislehdissä julkaistavien Joulumarkkinoiden tarkoituksena on tuoda esille paikallisia tuotteita ja palveluita sekä paikallisesti tehtävien ostojen, erityisesti jouluostosten, merkitystä. Joulumarkkinat siten osaltaan jatkavat jo päättyneen Osta paikallista -hankkeen toimintaa. Myös muiden jo päättyneiden kehittämishankkeiden tuotokset jatkavat tulosten tuottamista. East Lapland Film Productions -hankkeen yhteydessä toteutetun kuvauslokaatiopankin sekä Locationhouse Finland Oy:n Ilkka Mikkalan tekemän aluemarkkinointityön myötä toteutettiin Ivalo -sarjan 2. tuotantokauden kuvauksia osittain Pelkosenniemenellä.

Toimintavuonna alueellista kehittämistä on toteutettu entistä tiiviimmässä yhteistyössä Pohjois- ja Tunturi-Lapin kanssa yhteishankkeen, EIP – Elinvoimaa ja älykästä toimintaa Itä- ja Pohjois-Lappiin sekä kaikkia seutukuntia koskevien hankevalmistelujen myötä. Kuntayhtymän edustajat ovat myös osallistuneet tiiviisti erilaisten työryhmien kautta maakunnalliseen kehittämiseen.

Seutukunta yhteistyö ”team sixpack” on syntynyt Lapin liiton Älykäs ja Kansainvälistyvä Lappi – hankkeen tuloksena. Seutukunta yhteistyössä on keskiössä seutukuntien ja yritysten rajapinnassa työskentely. Yhteistyötä on aloitettu vuoden 2021 aikana, ja huomattu että seutukunta yhteistyön on tärkeää ja alueen toimijat kokevat sen hyödylliseksi. Ryhmä on toiminut maakuntajohtajan päätöksellä ja ryhmän nimi on ”Seutukunnallisen kansainvälistymisen yhteistyöryhmä” ryhmä myös tunnetaan lyhenne nimellä ”team sixpack”. Ryhmä on valmistellut myös seutukunnallisen yhteistyön kehittämishanketta.

Kansainvälistä toimintaa on ollut lähialueyhteistyövalmistelun sekä virtuaalisesti järjestettyjen Suomi-Venäjä -rajayhteistyöpäivien kautta. Yhteisiä kokouksia Kantalahden- ja Kuolan piirin edustajien kanssa on pidetty kuusi kertaa Teamsin välityksellä. Yhteistyön myötä on muodostettu kuvaa toimintaympäristön kehityksestä sekä sieltä nousevista yhteistyömahdollisuuksista. Lisäksi kuntayhtymä on aktiivisesti osallistunut Barents Road -yhdistyksen operatiiviseen toimintaan. Yhdistyksen tavoitteena on kehittää Barentsin tien alueen elinvoimaisuutta, ja sen verkostossa on organisaatioita Suomesta, Venäjältä, Ruotsista ja Norjasta. Kuntayhtymän edustajat osallistuivat toimintavuonna yhdistyksen strategiatyöhön, ja yhdistyksen strategiset kärjet (Tourism Development, Cultural Cooperation, Business and Entrepreneurship) seuraaville toimintavuosille ovat osaltaan omiaan tukemaan myös Itä-Lapin elinvoimaohjelman strategisten kärkien toteuttamista.

Toimintavuoden aikana oli käynnissä Kainuun liiton hallinnoima Kolarctic CBC -projekti NABL – Northern Axis - Barents Link, jossa Itä-Lapin kuntayhtymän tehtävänä on selvittää lentoväylää Pohjois-Suomen ja Venäjän välille sekä Kontiomäki-Taivalkoski-Kemijärvi uuden rautatieyhteyden vaikutuksia. Vuonna 2021 valmisteltiin myös yhteistyössä Lapin liiton hallinnoiman Älykäs ja kansainvälistyvä Lappi -hankkeen kanssa hankehakemusta NPA – Northern Periphery and Arctic -ohjelmaan. SUB – Sustainable Arctic and Peripheral Biking Tourism -siltahanke sai rahoituksen joulukuussa. Hanketta hallinnoi Itä-Lapin kuntayhtymä ja partnereita on Skotlannista, Islannista, Irlannista ja Färsaarilta. Hankkeessa toteutetaan partnerikohtaiset sidosryhmäselvitykset ja toteutettavuusanalyysit vastuullisesta pyörämatkailusta, ja hankkeen tavoitteena on valmistella hankesuunnitelma varsinaista NPA 2021-2027 -rahoitushakua varten. Erityisenä painopisteenä rahoitusohjelman hankkeissa on toisilta oppimisen näkökulma. Avustusta saatiin 60 000€.

Lisäksi vuonna 2021 valmisteltiin Itä-Lapin moottorikelkkailuhanketta, Uittoperinnehanketta sekä Tuulomajoen lohikannan palauttamishanketta. Kuntayhtymä järjesti kuntien edustajille tapaamisen LUKE:n tutkimusprofessori Jaakko Erkinaron, Maa- ja metsätalousministeriön edustajan Tapio

Hakasteen, Lapin avi:n läänineläinlääkäri Pirkko Pirisen sekä muiden sidosryhmien edustajien kanssa marraskuussa Savukoskella. Tapaamisen myötä muodostettiin yhteinen näkemys Tuulomajoen kehittämistarpeista sekä suunniteltiin kehittämistyötä ohjaavia suuntaviivoja.

3.3.1 Toimintavuonna käynnissä olleet hankkeet

EAKR-Forest In – Palvelutarve ja -resurssit Itä-Lapin metsäteollisuusinvestoinneissa (A73984)

Hankeaika 1.4.2018 - 31.3.2021

Hankkeen tavoitteena on tukea itälappilaisten ja lappilaisten pk-yritysten osallistumista biotuotantolaitoksen rakentamiseen ja toiminnan käynnistämiseen Kemijärvelle.

Toimintavuonna hankkeen toiminta keskittyi Forest In -ekoteollisuuspuistoa koskevan esittelyvideon päivittämiseen sekä toiminnan päättämiseen.

EAKR-ILPO - Malminetsinnän aluetaloudelliset vaikutukset ja niiden hyödyntäminen Itä-Lapin elinkeinoelämässä (A75306)

Hankeaika 1.9.2019 - 31.11.2021. Hankkeen osatoteuttajina Geologian tutkimuskeskus (GTK) ja Lapin yliopisto.

Hankkeen kolmas työpaja ”Malminetsinnän näkökulmia” järjestettiin helmikuussa. Työpajan tavoitteena oli tuoda esille eri tahojen näkökulmia malminetsintään, ja työpajassa olikin reilu 50 henkilöä, jotka edustivat kattavasti erinäisiä sidosryhmiä. Lisäksi hanke on esitellyt toimintaansa erilaisissa tilaisuuksissa, kuten Kohti kestäviä hankintoja -hankkeen työpajassa sekä Malminetsintäryhmän tapaamisessa.

Hanke jatkoi toimintavuonna Itä-Lapin yritysten tapaamisia. Kohderyhmänä olivat yritykset, jotka tarjoavat tai voisivat potentiaalisesti tarjota tukipalveluita malminetsintäyhtiöille. Tapaamisissa keskusteltiin yritysten kanssa malminetsinnän tukipalveluita tarjoavasta yritysverkostosta, yrityksen tuote- ja palvelutarjonnasta sekä kehittämismahdollisuuksista, joita tunnistettiin hankkeessa malminetsintäyrityksille suunnatun kyselyn myötä. Yritystapaamisten pohjalta on laadittu yrityskortit, jotka on suunnattu malminetsintäyhtiöiden hyödynnettäväksi.

Hankkeen yhtenä tavoitteena oli järjestää hankealueella toimiville yrittäjille suunnattuja ekskursioita malminetsintäkohteisiin. Covid-19 -virusepidemiasta johtuen hanke ei voinut toteuttaa isojen ryhmien vierailuja tutkimuskohteisiin, joten toimintamallia muutettiin virtuaalisiin ”livekursioihin”. Hanke toteutti livekursion Nortec Minerals Oy:n ja Latitude 66 Cobalt Oy:n tutkimuskohteissa sekä Mawson Oy:n tutkimustiloissa. Videot on editoitu alueella toimivien yritysten ja elinkeinokehittäjien hyödynnettäväksi.

Hankkeen tarvekartoituksen myötä syntynyt idea "Malminetsijän urapolulle" -koulutuksesta konkretisoitui tammikuussa Kemijärvellä käynnistyneen koulutuksen myötä. Kolmen kuukauden pituisessa koulutuksessa keskityttiin erityisesti malminetsinnän maastotöihin. Koulutus päättyi huhtikuussa, ja koulutukseen osallistuneet sekä koulutuksen järjestäjä, Redu Edu Oy, kokivat sen onnistuneeksi. Koulutukseen osallistuneista noin puolet työllistyivät malminetsintäsektorille myös koulutuksen jälkeen.

Hankkeen loppuwebinaari järjestettiin Kemijärvellä marraskuussa. Yhteensä osallistujia oli noin 50. Webinaarissa kuultiin laajasti näkökulmia globaaleista toimintaympäristön muutoksista ja sen vaikutuksista malminetsintäsektoriin sekä toimialalla tarvittavista tuote- ja palveluinnovaatioista.

Toimintavuonna hankkeen toiminta keskittyi pitkälti työpakettien loppuun saattamiseen. GTK jatkoi prospektiivisuusmallinnusta, löytymättömien mineraalivarojen arviointityötä sekä sosiaalisen toimiluvan tarkastelua. Lapin yliopisto valmisteli kerättyyn aineistoon perustuen aluetaloudellista mallinnusta sekä infograafin toteutusta. Laajempi loppuraportti osatoteuttajien tuloksista on luettavissa GTK:n Hakku-palvelusta.

ESR-High Five - Yhteistyöllä hyvinvointia Itä-Lappiin (S21758)

Hankeaika 1.9.2018 – 31.3.2022

Covid-19 -virusepidemia on vaikuttanut merkittävästi High Five -hankkeen toimintaan koko hankkeen olemassaolon ajan, vahvasti myös vuonna 2021. Epidemian myötä asiakastyö osoittautui mahdottomaksi, josta johtuen jouduttiin osittain muuttamaan alkuperäistä suunnitelmaa. Suoran asiakastyön sijaan hankkeessa on pyritty vaikuttamaan työntekijöiden tekemään asiakastyöhön. Lisäksi toimintavuonna hankkeessa on jaettu hyviä käytäntöjä seutukunnan kunnissa ja keskitytty hyvinvointityön rakenteen vahvistamiseen sekä tiedon levittämiseen Itä-Lapin kunnissa.

Toimintavuonna hanke on osallistunut aktiivisesti maakunnassa toimineisiin työryhmiin ja keskustelufoorumeihin. Hanke toimii Posion kunnan hyvinvointi- ja turvallisuusryhmän vakituisena jäsenenä, ja muiden kuntien sisäisiin työryhmiin on osallistuttu pyydettyinä.

Hanketyöntekijä on vaihtunut toimintavuoden aikana. Suunnitelman muuttuessa kokoaikainen hanketyöntekijä muutettiin osa-aikaiseksi ja tehtävään palkattiin kuntayhtymässä osa-aikaisesti hanketyössä ollut henkilö.

Seutukunnallinen hyvinvointi- ja turvallisuuskertomus on ollut tärkeä osa vuoden 2021 toimia. Työ on ollut osaltaan hyvinvointikoordinaattoreiden työn tukemista sekä seutukunnallisen indikaattoritiedon, TEAviisaritiedon sekä hyvinvointikyselyistä saadun tiedon tuomista yhteen dokumenttiin, josta kunnat

voivat vaivattomasti ottaa tiedon omaan kertomukseensa ja kuntakohtaiseen suunnitteluun. Dokumentit ovat tulossa käsittelyyn alkuvuodesta 2022.

ESR-Itäläppiläinen mikroyrittäjyys ja Covid-19 (S22079)

Hankeaika 1.5.2020 - 30.6.2021

Hankkeen tavoitteena oli hankkeen palveluiden kautta lisätä yrittäjien henkistä hyvinvointia sekä edistää liiketoiminnan kehittämistä. Toimintavuonna hankkeessa toteutettiin niin sanottuja matalan kynnyksen toimenpiteitä. Talvella 2021 yrittäjille avattiin Koronapuhelin. Koronapuhelimeen soittamalla yrittäjä pystyi matalalla kynnyksellä ottamaan kontaktin hankkeeseen ja näin saamaan tarvitsemiaan tukitoimia hankkeen kautta. Hankkeessa toteutettiin myös aktiivista markkinointia toimenpiteistä eri alustoilla.

Keväällä 2021 hanke järjesti Yrittäjän Ääni -webinaarikiertueen. Kiertueen aiheina oli yrittäjien tarpeista nousseet teemat, kuten hyvinvointi ja jaksaminen, sosiaalinen media, talous, markkinointi ja brändäys sekä kestävyys ja vihreä liiketoiminta. Muutoin hankkeen toiminta keväällä 2021 keskittyi pitkälti työpakettien loppuun saattamiseen.

EAKR VähäC - Vähähiilisyiden edistäminen Itä-Lapissa (A74939)

Hankeaika 1.9.2019 – 28.2.2022. Hankkeen osatoteuttajana on Lapin ammattikorkeakoulu.

Hankkeessa on kerätty laajalti tietoa vähähiilisyysysteemasta ja kunnallisesta ilmastotyöstä verkostoitumalla ja tekemällä yhteistyötä muiden hankkeiden kanssa Lapissa ja muualla Suomessa. Hankkeen myötä kerätystä ja hankkeessa pureskellusta tiedosta koostetaan Itä-Lapin kunnille vähähiilisyysstrategia- ja toimenpideluonnos, jonka myötä kunnat voivat toimia energiatehokkaammin sekä edistää ja toteuttaa vähähiilisempää toimintaa.

Hankkeessa toteutettiin ja hanke osallistui esityksin erilaisiin verkkotapahtumiin. Yhteistyössä muiden Lapin vähähiilisyiden edistämishankkeiden kanssa tuotettiin kaksi suurta verkkotapahtumaa. Huhtikuussa yrityksille suunnattu Onko vihreää bisnestä olemassa- webinaari ja marraskuussa tilaisuus kuntien hankinnoista Tietoisku: Päivitä vähähiilisten hankintojen osaamisesi -tukea kuntien hankintoja tekeville henkilöille. VähäC järjesti yrityksille suunnatun webinaarin Vihreä brändäys yhteistyössä Itä-Lapin kuntayhtymän Covid 19-hankkeen kanssa ja VähäC esitteli Lapin liiton koordinoimalle Lapin poliittisista päättäjistä koostuvalle Green Deal lähettiläiden ryhmälle hankkeessa laaditut Kuntien systemaattisen ilmastotyön ensiaskeleet. Hankkeessa tuotettiin myös kaksi videositystä kuntien päättäjille ilmastotyön tueksi. Videot on ladattu Itä-Lapin kuntayhtymän Youtube-kanavalle.

VähäC-hankkeessa edistettiin ja tuettiin Itä-Lapin kuntia Hinku eli Kohti Hiilineutraalia kunta-verkoston liittymisessä. Vuoden 2021 aikana verkostoon liittyi Posio, Pelkosenniemi ja Kemijärvi. Hanke on tukenut kuntia Hinku-työn käynnistämiseksi ja vuonna 2021 hankkeessa teetettiin Hinku-selvitys kuntien päästövähennystoimien kartoittamiseksi. Selvitystä hyödynnetään hankkeessa laadittavassa vähähiilisyysstrategia- ja toimenpideluonnoksessa, jotka valmistuvat helmikuussa 2022.

VähäC-hankkeessa on tehty yhteistyötä kuntien teknisten palveluiden kanssa. Hanke on osallistunut Kemijärven keskuskeittiön hankesuunnitteluvaiheen rakentamistoimikuntaan energiatehokuutta ja puurakentamista edistäen ja ollut mukana myös Kemijärven Puustellin alueen kaavoitusluonnosprosessissa. VähäC:ssä teetetään innovatiivinen energiaratkaisusuunnitelma Puustelliin alueen vaihtoehtoisille asemaluonnoksille; asuinalueelle ja matkailualueelle. Yhteistyössä Posion kanssa hankkeessa ideoitiin ja laadittiin hakemus Posion kunnan kiinteistöjen kuntokartoitukseen liittyvästä energiatehokkuuden parantamisen ja päästöjen vähentämisen selvitystyöstä. Avustusta haettiin Ympäristöministeriön Kutien ilmastohankkeet- hausta ja avustusta saatiin 15 000 €. Vuoden 2020 aikana Pelkosenniemelle saatu 10 000 € avustus yhteisölliseen kompostikokeiluun konkretisoitui, kun kokeilu saatiin käynnistettyä keväällä 2021 Pyhätunturilla ja Pelkosenniemen kylällä.

VähäC:ssä on tehty yhteistyötä myös Itä-Lapin yrittäjien kanssa. Sallan Korhosen Puutarhalle toteutettiin energiakatselmus ja hiilijalanjäljen laskentaprosessi käynnistettiin loppuvuodesta savukoskelaisen Samperi Oy:n ja pelkosenniemeläisen Lucky Ranchin ja posiolaisen Aneen Loman kanssa. Yritysten hiilijalanjälkilaskelmat laaditaan vuoden 2021 kulutustiedoilla, joten laskelmat valmistuvat vuoden 2022 alussa.

ELY-Yrittäjien Itä-Lappi (A76227)

Hankeaika 30.4.2020 - 31.8.2022

Yrittäjien Itä-Lappi -hankkeella on kolme keskeistä tavoitetta:

1. Yhteistyön tiivistäminen ja tehostaminen elinkeinopalveluissa / yritysneuvonnassa kuntien välillä,
2. Olemassa olevan yritystoiminnan kehittyminen tuomalla uusia välineitä ja keinoja yritysten väliseen yhteistyöhön sekä nostamalla potentiaalisia yrittämisen mahdollisuuksia esiin sekä
3. Viestinnän tehostaminen ja parantaminen sekä yhteisen vetovoimakampanjan suunnittelu.

Toimintavuoden aikana hankkeelle valittiin palveluntarjoaja viestintäkumppaniksi. Valitun viestintäkumppanin sekä Itä-Lapin elinkeinoneuvojista muodostuvan hankkeen päätiimin kanssa on järjestetty yrittäjille kysely yrittämiseen vaikuttavista tekijöistä. Lisäksi hanke on valmistellut alueen veto- ja pitovoimasivustoa (asetuitalappiin.fi), joka julkaistiin toimintavuoden loppupuolella.

Loppuvuodesta kilpailutettiin myös palveluntarjoaja toteuttamaan viiden vuoden kehittämissuunnitelma Itä-Lapin elinkeinopalveluille sekä -tiimille. Toimintavuonna toteutettiin myös hankkeen toimesta Savukosken kuntacasena etätyökonseptin selvitystyö. Konsepti on mallinnettavissa myös muihin Itä-Lapin kuntiin.

ELY-Perinneruokahanke (144668)

Hankeaika 1.11.2020 - 30.6.2022

Itä-Lapin alueella toteutettava Perinneruokahanke kerää ja taltioi perinneruokätietoutta ja siihen liittyviä tarinoita. Helmikuussa hankkeen projektipäällikkönä aloitti Kati Savukoski. Toimintavuoden aikana hankkeessa on kerätty perinneruokareseptejä ja -tarinoita haastattelujen muodossa. Haastatteluiden pohjalta kootaan hankeajana sekä paperinen että sähköinen Perinneruokaopas, johon tarinat ja reseptit taltioidaan. Oppaaseen on toimintavuoden aikana kertynyt reilu 10 perinneruokareseptiä porosta saatavista raaka-aineista ja lisäksi 5 muuta reseptiä, jotka ovat perinteisiä raaka-aineita hyödyntäviä reseptejä.

Hankkeen avulla tullaan myös teurastuskäytäntöjä ennallistamaan. Valittu asiantuntija Pentti Juotasniemi toteuttaa ohjeistusta elintarvikeketjuun teurastamoille ja välikäsittelypaikoille neljään jakeeseen, joihin talteenotto-ohjeistusta ei vielä ole.

Hanke edistää myös nuorten perinneruokätietoutta, ja hankkeessa on toimintavuonna aloitettu Itä-Lapin koulujen kanssa yhteistyö. Hankehenkilöstö on vierailut koulujen kotitaloustunneilla valmistamassa nuorten kanssa modernisoituja perinneruokia. Kouluvierailut jatkuvat vielä kevääseen 2022. Lisäksi hanke on julkaissut paikallislehdissä aktiivisesti sesonkeihin liittyviä lähiruoka- ja perinneruokareseptejä ja niihin liittyviä tarinoita. Reseptien tarkoitus on innostaa kotikokkaajia perinneruokien ja paikallisten raaka-aineiden pariin.

Hanke on järjestänyt myös yrittäjille suunnattuja tapahtumia toimintavuonna 2021: Poronveriruokien työpaja Posiolla, Liemien keittöpäivä Sallassa sekä Porosta saatavien perinteisten raaka-aineiden modernisointi Pelkosenniellä. Viimeiseksi mainittu on videoitu, ja se on kaikkien saatavilla hankkeen Facebook-sivuilla. Lisäksi hanke on osallistunut erinäisiin tapahtumiin.

Hankkeen tavoitteena on myös EU:n nimisuojan tunnettuuden edistäminen. Tunnettuuden edistämiseksi hankkeessa on toteutettu EU:n nimisuojalogon käyttöönotto-opas tarjoilupaikoille. Oppaan tavoitteena on saada ravintolat käyttämään nimisuojalogoja helposti, näkyvästi ja säännösten mukaisesti.

EAKR-HEHKU – Arktista osaamista Lapista (A77311)

Hankeaika 1.8.2021 – 31.5.2022

HEHKU -hankkeen tavoitteena on laatia ja pilotoida tapahtumakonsepti HEHKU-tapahtumalle, jonka keskiössä on lappilaisten pk-yritysten kehittämisen, kestäväen kasvun ja kansainvälistymisen tukeminen. Tapahtuma järjestetään Sallassa 20.-22.5.2022. Hankkeen projektipäällikkönä aloitti Anna-Kaisa Luoma-aho elokuussa 2021 ja projektikoordinaattorina Vilma Ohrankämmen marraskuussa 2021. Toimintavuonna projektihenkilöstö on tehnyt tiiviisti yhteistyötä eri hankkeiden ja tahojen kanssa, joilla on kosketuspintaa HEHKU-tapahtumaan. Yhteistyön myötä on löydetty suuntaviivoja tapahtumakonseptoinnille. Projektipäällikkö on ollut myös aktiivisesti esittelemässä tapahtumaa erilaisissa tapahtumissa, kuten Lapin kunta- ja aluekehityspäivillä, Itä-Lapin Seutuseminaarissa sekä Kemin HEHKU:ssa.

Toimintavuoden aikana on käynnistetty myös hankkeen työryhmätoiminta. Työryhmän tehtävänä on olla hankehenkilöstön tukena hankkeen operatiivisessa toiminnassa. Työryhmässä on edustettuna hanketta hallinnoiva organisaatio, Itä-Lapin kuntien elinkeinotoimet, Lapin yliopisto sekä elinkeinoelämä. Työryhmä on kokoontunut kuukausittain keskustelemaan ajankohtaisista asioista, kuten teemoituksesta, viestinnällisestä ilmeestä ja kohderyhmän täsmentämisestä. Vuoden 2021 aikana hankkeessa on käynnistetty myös asiantuntijapalveluiden kilpailutukset; videointi, visuaalinen ilme sekä verkkosivut. HEHKUn visuaalinen ilme valmistui vuoden lopussa.

Hankehenkilöstö on tutustunut Lapin maakunnan kehitystä ohjaaviin strategioihin ja tiekarttoihin, ja näiden pohjalta on alueen elinkeinoelämän tarpeet tuntevan hankkeen työryhmän kanssa sanoitettu tapahtuman tematiikkaa. Tematiikan suunnittelun rinnalla on myös työstyetty haluttuja puhujaprofiileja. Tapahtuman yhteydessä järjestettävän Help Desk -periaatteella toimivan tapahtumatorin toimijoita on kontaktoitu.

KOLARCTIC NABL - Northern Axis- Barents Link (KO4159)

Hankeaika 4.11.2019 – 31.5.2022. Hanketta hallinnoi Kainuun liitto. Osatoteuttajia Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Venäjältä.

Itä-Lapin kuntayhtymän hankehenkilöstö on osallistunut hankkeen työpalavereihin sekä ohjausryhmän kokouksiin. Hankkeessa kuntayhtymän työpakettiin on kuulunut tuottaa selvitys lentokäytävästä Pohjois-Suomen ja Venäjän välille sekä Taivalkoski – Kemijärvi uuden rautatieyhteyden vaikutuksista.

Työpaketti on toteutettu ostopalveluna, ja selvityksen toteutti Traficon Oy. Selvitykset etenivät suunnitellusti ja ne valmistuivat toimintavuoden keväällä. Kuntayhtymän hankehenkilöstö on toimintavuoden lopulla osallistunut myös hankkeen ”Railroads and Infrastructure Development in Barents Region” -webinaarin suunnittelutyöhön. Webinaari järjestettiin alkuvuodesta 2022.

EIP – Elinvoimaa ja älykästä toimintaa Itä- ja Pohjois-Lappiin (A76536)

Hankeaika 1.11.2020 - 30.4.2023. Hankkeen hallinnoijana on Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymä.

Hankkeen tarkoituksena on lisätä yhteistyötä kahden seutukunnan välillä. Hankkeeseen osallistuu yhteensä kahdeksan kuntaa: Posio, Salla, Kemijärvi, Pelkosenniemi, Savukoski, Sodankylä, Inari ja Utsjoki. Hankkeen tavoitteena on tunnistaa alueellisia elinvoiman vahvuuksia, kehityskohteita ja innovaatiopotentiaaleja sekä luoda kansainvälisiä verkostoja alueen kunnille ja toimijoille. Tavoitteena on myös päästä mukaan kansainvälisiin isompiin hankerahoituksiin.

EIP-hankkeen projektipäällikkö Laura Lakso aloitti tehtävässä huhtikuussa 2021. Hankkeen ensimmäisten kuukausien aikana järjestettiin kuntakierros hankkeen kaikkiin kahdeksaan kuntaan. Kuntakierroksella hanke tapasi kuntien johtajat ja elinkeinotoimijat. Tapaamisissa kartoitettiin alueellisia ja kuntakohtaisia elinkeinojen vahvuusalueita. Näiden tapaamisten pohjalta ja laajan taustatyön tuella hankkeessa on kirjoitettu Itä- ja Pohjois-Lapin yhteistä älykkään erikoistumisen ohjelmaa. Älykäs erikoistuminen on Euroopan unionin ohjelma, jota on mahdollista hyödyntää alueellisen rahoituksen hakemisessa.

Lokakuussa 2021 hanke järjesti aloitusseminaarin, jonka kutsuvieraana oli tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen. Ministeri Kurvinen vieraili Itä- ja Pohjois-Lapin alueella kaksi päivää. Ensimmäisenä päivänään ministeri vieraili Värriön tutkimusasemalla, jossa aseman johtaja professori Mikko Sipilä esitteli ministerille ja kansanedustaja Katri Kulmunille SMEAR-2 mittausasemaa sekä Värriön ilmakehätutkimuksen ja biologisen pitkäaikaisseurannan tehtäviä. Paikalla oli myös akatemiaprofessori Markku Kulmala, Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan dekaani Kai Nordlund sekä Sallan ja Savukosken kunnanjohtajat.

Ministeri siirtyi seuraavana päivänä Sodankylän Tähtelään Geofysiikan observatorion vieraaksi. Observatoriolla ministerille ja kuntien kutsuvieraille esiteltiin observatorion ja samoissa tiloissa työskentelevän Ilmatieteenlaitoksen toimintaa Observatorion johtaja Eija Tanskasen johdolla. Observatoriolta ministeri siirtyi seurueineen Pyhätunturille, jossa pidettiin varsinainen hankkeen aloitusseminaari. Aloituspuheenvuoron piti maakuntajohtaja Mika Riipi. Omassa puheenvuorossaan ministeri mainitsi maakunnallisten yliopistojen merkityksen aluekehityksessä ja mainitsi, että mikäli alueella on tahtotilaa yliopistokeskusten kehittämiseksi tai miniyliopistoille, antaa hän tälle ajatukselle tukensa. Tilaisuudessa heräsikin ajatus Itä- ja Pohjois-Lapin alueellisen yliopistokeskuksen kehittämiseksi. EIP-hankkeen yksi huomioista on ollut se, että alueelta puuttuu monenlaista osaamista ja ennen kaikkea Itä- ja Pohjois-Lapin alueella ei ole tällä hetkellä tarjota yliopistotason koulutusta. Korkeakoulutuksen – ja tieteen puute johtaa myös siihen, ettei alueella ole luonnollista Tutkimus-

kehitys- ja innovaatiotoimintaa, joka loisi alueelle uutta kasvua. Mahdollinen yliopistokeskus tarjoaisi TKI-toiminnalle luonnollisen alueellisen keskuksen.

Lokakuussa 2020 EIP-hanke osallistui Aalto-yliopiston ja ESABIC Finlandin Espoossa järjestämään Space for Humanity Boot Campille. Viiden päivän ajan leirillä perehdyttiin satelliitti- ja avaruustutkimuksen liiketoimintaan ja sen tarjoamiin alueellisiin mahdollisuuksiin. EIP hanke osallistui työpajaan nimeltä: "space business for rural areas". Työpajassa pitchattiin idea lumivyöryjen ennustamisesta satelliittien avulla. Satelliitti- ja avaruusliiketoiminta on noussut viimeisenä kahtena vuotena erittäin potentiaaliseksi uudeksi liiketoiminta-alaksi, jolla on isot mahdollisuudet menestyä. Sodankylässä sijaitseva observatorio tarjoaisi tätä liiketoimintaa mahdollistavat puitteet ja siten aivan uudenlaista kasvua koko alueelle.

Loka-marraskuun vaihteessa EIP-järjesti Elinvoimainen Itä ja Pohjois-Lappi seutukunnalliset työpajat Utsjoella ja Posiolla. Työpajoissa tuli vahvasti esiin se, että alueella on halua kestävään, laadukkaaseen ja paikalliseen elinvoiman edistämistöimintaan. Työpajoissa käytiin läpi alueen elinkeinojen vahvuusalueita, jotka ovat: kestävä matkailu, kaivannais- ja malminetsintä, metsä- ja biotalous sekä tutkimus-, testaus- ja avaruusliiketoiminta.

Lokakuussa EIP-hanke teki yhdessä Pohjois-Lapin alueyhteistyön kuntayhtymän kanssa yhteistyömatkan Norjan Berlevågiin, Vesisaariin ja Kirkkoniemeen. Retkellä tutustuttiin mm. 7 miljoonan horisonttihankeeseen, jossa Jäämeren rannalle oli pilotoitu vetyenergia-asema. Norjan matkan jälkeen EIP-hanke on alkanut valmistelemaan yhteistyöstä Pohjois-Norjan kanssa.

3.4 Kuntayhtymän henkilöstö

Kuntayhtymän palveluksessa vakituisissa virka- ja työsuhteissa ovat kuntayhtymän johtaja ja johdon assistentti. Lisäksi kuntayhtymän toimistos sihteeri on vakinaistettu kehittämiskoordinaattoriksi heinäkuusta 2021 alkaen. Määräaikaisen henkilökunnan määrä vaihtelee vuosittain riippuen hankevalmisteluista ja käynnissä olevista hankkeista. Kari Väyrynen toimi vuonna 2021 liikenneasiamiehenä toimeksiantosopimuksella.

3.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Toiminnan riski

Kuntayhtymällä on vain kolme vakinaista työntekijää. Vakinaisen työntekijän äkillinen poissaolo voi johtaa toiminnan halvaantumiseen, sillä sijaisia on vaikea tai mahdoton järjestää. Lakisääteiset lomat on pystytty järjestämään pääasiassa sopimalla loma-aikojen jaksottamisesta.

Riskejä arvioitaessa on huomioon otettava myös kuntayhtymän toiminnan luonne ja toimintaympäristön muutosten vaikutus kehittämistehtävien määrään, resursointiin ja sisältöön.

Rahoitusriskit

Kuntayhtymän perustoimintaa rahoittavat jäsenkunnat vuosittain hyväksyttävän talousarvion mukaan. Hanketoiminnassa rahoitusriskin voi aiheuttaa tilanne, jossa rahoittaja ei hyväksy rahoitettavaksi syntyneitä kustannuksia. Rahoitusriskiä minimoidaan hyvällä hankehallinnoinnilla ja tarkalla kustannuseurannalla. Hanketoiminnan volyymin voimakkaan kasvun johdosta kuntayhtymä voi joutua käyttämään väliaikaisesti luotollista tiliä ja hakemaan tilapäisrahoitusta muista lähteistä.

Vahinkoriskit

Kuntayhtymä on varautunut vahinkoriskeihin kattavalla vakuutusturvalla. Kuntayhtymän henkilökunta on vakuutettu tapaturmien varalta. Lisäksi kuntayhtymällä on vastuu- ja oikeusturvavakuutus toiminnan ja hallinnon osalta sekä matkavakuutus koko henkilökunnalle työmatkoja varten.

3.6 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kuntayhtymän sisäinen valvonta on järjestetty kuntalain edellyttämällä tavalla. Kuntayhtymän hallinnon toimintaa ohjaavat perussopimus ja hallintosääntö. Kehittämistoiminnassa noudatetaan kuntayhtymän toimintaohjeita ja rahoituspäätöksessä annettuja ohjeita.

Perussopimuksessa on määrätty kuntayhtymän tehtävät, toimielimet, talous sekä muut määräykset. Hallintosäännössä on määräykset päätösvallasta, kokousmenettelystä, organisaatiosta, johtajan tehtävistä, puhevallasta sekä nimenkirjoitusoikeudesta. Kuntayhtymän sisäisestä valvonnasta vastaa yhtymähallitus.

Yhtymähallitus hoitaa sisäistä valvontaa seuraamalla talousarvion toteutumaa ja päätösten toimeenpanoa.

Yhtymähallituksen alaisena toimiva kuntayhtymän johtaja vastaa kuntayhtymän operatiivisesta toiminnasta. Johtajaa koskevat henkilöstöhallinnon päätökset hyväksyy hallituksen puheenjohtaja ja

tarvittaessa yhtymähallitus. Johtajan laskut hyväksyy yhtymähallituksen puheenjohtaja. Johtaja hyväksyy kuntayhtymän muut laskut. Kuntayhtymän laskujen asiataarkastajina toimivat johdon assistentti, kehittämiskoordinaattori ja projektihenkilöstö. Kuntayhtymä ei itse hoida laskujen ym. suoritusten maksuun laittamista, vaan se hoidetaan ostopalveluna Kemijärven kaupungin toimesta. Vaarallista työyhdistelmää ei synny, koska laskulla on eri asiataarkastaja, hyväksyjä ja maksaja.

3.7 Tilikauden tuloksen käsittely

4 TOTEUTUMISVERTAILU

4.1 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntayhtymän toiminta on toteutunut toimintasuunnitelman mukaan. Edunvalvontatyötä tehtiin edellisten vuosien tapaan yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa osallistamalla työryhmien toimintaan, järjestämällä vierailuja ja tapaamisia, pitämällä yhteyttä eri toimijoihin, antamalla lausuntoja ja kannanottoja sekä tiedottamalla niistä eri medioihin. Itä- ja Pohjois-Lapin sekä seutukuntien välistä yhteistyötä tiivistettiin huomattavasti.

Hankevalmisteluita jatkettiin vuonna 2021. Kaikkiaan kehittämishankkeita oli toimintavuonna käynnissä yhdeksän, joista kolme päättyi toimintavuoden aikana.

4.2 Talousarvion toteutumavertailu

4.3 Tuloslaskelman toteutuminen

5 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

5.1 Tuloslaskelma

5.2 Rahoituslaskelma

5.3 Tase

6 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA JA ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6.1 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6.2 Tasetta koskevat liitetiedot

6.3 Tilinpäätöksen arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat olennaiset tase-erät sekä tuotot ja kulut

Edellisen tilikauden taseeseen ei ole tehty oikaisuja. Tuloissa ei ole merkittäviä edelliselle tilikaudelle kuuluvia eriä.

7 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätösmerkintä

Allekirjoitukset

_____._____.2022

Yhtymähallitus ja kuntayhtymän johtaja

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Tilintarkastajan merkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kemijärvi _____2022

KPMG Oy